

Віктор БАБІЧЕНКО¹*Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського,
м. Кременчук, Україна***Валентина ГЛУХОВА²***Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського,
м. Кременчук, Україна***Христина КРАВЧЕНКО³***Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського,
м. Кременчук, Україна*

Бюджетне фінансування сфери охорони навколишнього природного середовища в Україні

Анотація. Охорона навколишнього середовища потребує значних фінансових затрат, акумуляції та належного витрачання коштів на здійснення природоохоронних заходів та відповідних екологічних програм і ресурсозберігаючих проектів. Сьогодні в Україні державний бюджет є одним із основних інвесторів природоохоронних програм. Метою статті є аналіз та оцінка стану бюджетного фінансування сфери охорони навколишнього природного середовища в Україні та внесення пропозицій щодо його вдосконалення. Систематизовано джерела фінансового забезпечення природоохоронних заходів в Україні. Проаналізовано динаміку загальних витрат на довкілля, обсяги фактичних та планових видатків бюджету на охорону навколишнього природного середовища, а також їх структуру. Виявлено, що за останні 5 років загальні витрати, і зокрема видатки бюджету на охорону навколишнього середовища в Україні, зросли в 1,8 разів. Однак їх питома вага у всіх витратах на охорону довкілля зменшилась на 0,3 %. У 2020 році із загальної суми бюджетних видатків на довкілля найбільше коштів було направлено на запобігання та ліквідацію забруднення навколишнього природного середовища (понад 70 %) та утилізацію відходів (33,8 %). Негативним явищем є хронічне недовиконання запланованих у бюджеті показників, унаслідок чого відбувається суттєве недофінансування природоохоронних та інших заходів екологічного напрямку. У цілому протягом останніх шести років відсоток виконання запланованих видатків бюджету на охорону навколишнього природного середовища коливався від 75,8 % до 80,0 %. Для підвищення ефективності формування та використання бюджетних коштів на природоохоронну діяльність необхідно: 1) забезпечити достатній обсяг бюджетного фінансування природоохоронних заходів за рахунок пошуку реальних додаткових джерел фінансування; 2) вдосконалити порядок бюджетного прогнозування та планування виділення коштів на екологічні заходи; 3) забезпечити якісний контроль за своєчасністю надходження бюджетних коштів, спрямовувати кошти за цільовим призначенням в більш пріоритетні напрями розвитку сфери охорони навколишнього природного середовища; 4) забезпечити цільове та ефективне використання коштів, що надходять для здійснення природоохоронних заходів.

Ключові слова: фінансове забезпечення, бюджетне фінансування, видатки бюджету, охорона довкілля, природоохоронні заходи, державний бюджет.

¹ **Віктор Володимирович БАБІЧЕНКО**, доцент кафедри обліку і фінансів Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (м. Кременчук), доктор економічних наук.

ORCID 0000-0002-3317-6235

² **Валентина Іванівна ГЛУХОВА**, завідувач кафедри обліку і фінансів Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (м. Кременчук), кандидат економічних наук, доцент.

ORCID 0000-0003-3120-9651

³ **Христина Володимирівна КРАВЧЕНКО**, студентка спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (м. Кременчук).

ORCID 0000-0002-1287-9249

Budgetary Financing of the Environmental Protection Sphere in Ukraine

Abstract. Environmental protection requires significant financial costs, accumulation and proper spending of funds for the implementation of environmental protection measures, environmental programs and resource-saving projects. Today in Ukraine the state budget is one of the main investors in environmental programs. The purpose of the article is to analyze and assess the state of budgetary financing of the sphere of environmental protection in Ukraine and make proposals for its improvement. The sources of financial support for environmental protection measures in Ukraine have been systematized. The dynamics of total expenditures on the environment, the volumes of actual and planned expenditures of the budget for environmental protection, as well as their structure were analyzed. It was revealed that over the past 5 years, total costs, and in particular budget expenditures for environmental protection in Ukraine, have increased by 1.8 times. However, their share in all expenditures on environmental protection decreased by 0.3%. In 2020, out of the total budgetary expenditures on the environment, most of the funds were allocated to the prevention and elimination of environmental pollution (over 70%) and waste disposal (33.8%). A negative phenomenon is the chronic underperformance of the indicators planned in the budget, as a result of which there is a significant underfunding of environmental protection. In general, over the past six years, the percentage of fulfillment of the planned budget expenditures on environmental protection ranged from 75.8% to 80.0%. To increase the efficiency of the formation and use of budgetary funds for environmental protection, it is necessary: 1) to ensure a sufficient amount of budgetary funding for environmental protection through the search for real additional sources of funding; 2) improve the procedure for budget forecasting and planning of allocation of funds for environmental activities; 3) ensure high-quality control over the timeliness of budget funds receipt, direct funds for their intended purpose in the more priority areas of development of the sphere of environmental protection; 4) ensure targeted and effective use of funds received for the implementation of environmental protection measures.

Keywords: financial support, budgetary financing, budget expenditures, environmental protection, environmental activities, state budget of Ukraine.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації та суспільних трансформацій щороку підвищують пріоритетність збереження та захисту довкілля, зокрема, впровадження певних заходів щодо вирішення проблем у сфері охорони навколишнього природного середовища й раціонального використання природних ресурсів. Підвищення уваги до здійснення природоохоронних заходів та екологічної політики останнім часом також пов'язано з реалізацією Цілей сталого розвитку [7; 13].

Охорона навколишнього середовища потребує значних фінансових затрат, акумуляції та належного витрачання коштів на здійснення природоохоронних заходів та відповідних екологічних програм і ресурсозберігаючих проектів. Відповідно, все більшої уваги на даний момент вимагають питання бюджетного фінансування природоохоронних заходів, оскільки раціональне природокористування, охорона та відновлення довкілля являється важливою умовою забезпечення сталого розвитку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різним аспектам фінансового забезпечення охорони навколишнього природного середовища присвячені роботи багатьох науковців [1-6, 9, 10, 14]. У значних працях вказано на низьку екологічну й економічну ефективність функціонування вітчизняної

системи фінансового забезпечення природоохоронної діяльності та розкрито механізми фінансування екологічної діяльності. Проте проблеми фінансового забезпечення природоохоронної діяльності за рахунок бюджетних коштів сьогодні залишаються не вирішеними та потребують додаткового аналізу і досліджень, про що свідчить відношення видатків бюджету на охорону навколишнього природного середовища до ВВП. Таке співвідношення є показником екологічної безпеки країни, середнє значення якого в зарубіжних країнах коливається від 3 % до 7 % [10]. В Україні ж частка видатків на охорону навколишнього природного середовища у ВВП є вкрай низькою і у 2020 році становить 0,22 %.

Метою статті є аналіз та оцінка стану бюджетного фінансування сфери охорони навколишнього природного середовища в Україні та внесення пропозицій щодо його вдосконалення.

Виклад основних результатів дослідження. Здійснення природоохоронних заходів, як і будь-яких інших соціальних заходів, вимагає витрат. В сучасних умовах фінансування сфери захисту довкілля та відтворення природних ресурсів є важливим напрямом фінансової політики будь-якої країни. Потребу в більшій ефективності екологічних заходів та збільшенні джерел їх фінансування визначає

незадовільний стан навколишнього природного середовища.

Загалом, фінансове забезпечення охорони навколишнього середовища – це законодавчо

встановлена сукупність джерел і форм фінансування сфери охорони навколишнього природного середовища. На рис. 1 представлені основні джерела фінансування природоохоронних заходів.

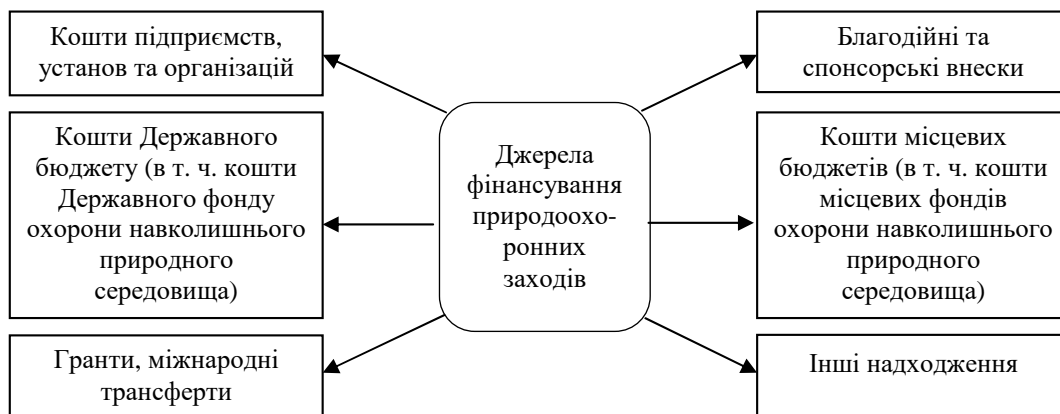

Рис. 1. Джерела фінансового забезпечення природоохоронних заходів в Україні

Джерело: складено авторами на основі [8].

Варто зауважити, що наявність різноманітних джерел забезпечення фінансовими ресурсами в галузі екологічного регулювання є необхідною умовою не тільки здійснення заходів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища, але й важливим важелем забезпечення стимулювання природоохоронної діяльності.

Оскільки державний бюджет України є одним із головних інвесторів природоохоронних програм, то в нашій роботі будемо досліджувати таке важливе джерело фінансового забезпечення охорони навколишнього природного середовища як кошти бюджетів.

Для фінансування природоохоронних витрат, пов'язаних з відтворенням та підтриманням природних ресурсів у належному стані, згідно

бюджетної класифікації у видатках бюджету передбачено окремий розділ «Охорона навколишнього природного середовища» КФК 0500, де виділяються видатки на охорону та раціональне використання природних ресурсів, утилізацію відходів, ліквідацію іншого забруднення навколишнього природного середовища, збереження природно-заповідного фонду, фундаментальні та прикладні дослідження та розробки у сфері охорони навколишнього середовища, а також іншу діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Проаналізуємо видатки бюджету на охорону навколишнього середовища в складі загальних витрат на довкілля в Україні протягом 2015-2019 років (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка витрат на охорону навколишнього природного середовища упродовж 2010-2019 рр.

Джерело: складено авторами за даними [11, 12].

За даними Державної служби статистики України протягом 2019 р. на охорону навколишнього природного середовища України в цілому було витрачено 43,74 млрд грн. Як свідчать представлені дані (рис. 2), за досліджуваний період як загальні витрати, так і видатки бюджету на охорону навколишнього середовища в Україні зросли в 1,8 разів. Однак їх питома вага у всіх витратах на охорону довкілля протягом 2015-2019 рр. зменшилась на 0,3 %.

Не зважаючи на те, що доля бюджету є незначною, однак враховуючи дефіцитність бюджетних ресурсів, необхідність їх цільового

використання, з одного боку, а з іншого – обмеженість фінансових ресурсів підприємств і організацій в умовах кризи, то відповідно роль і значення бюджетного фінансування в контексті здійснення екологічної політики, направленої на реалізацію цілей сталого розвитку, суттєво підвищується.

З огляду на це, проаналізуємо стан фінансування загальних видатків зведеного бюджету України на охорону навколишнього природного середовища (рис. 3), а також їх склад (табл. 1) та структуру (табл. 2) протягом 2015-2020 рр.

Рис. 3. Динаміка всіх витратків на охорону навколишнього природного середовища та їх частки в загальних витатках бюджету України протягом 2015-2020 років

Джерело: складено авторами за даними [11].

Таблиця 1

Обсяги фактичних витратків зведеного бюджету України на охорону навколишнього природного середовища за функціональною класифікацією впродовж 2015-2020 років, млн грн

Код бюджетної класифікації	Показники	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Темп росту
1	2	3	4	5	6	7	8	9
0500	Охорона навколишнього природного середовища	5 529,7	6 255,4	7 349,3	8 242,1	9 731,1	9 056,6	1,64
0510	Запобігання та ліквідація забруднення навколишнього середовища	4 295,1	5 234,5	5 464,8	5 180,2	6 333,5	6 508,0	1,52
0511	Охорона та раціональне використання природних ресурсів	1 819,9	2 370,6	1 980,7	1 750,6	1 866,2	1 523,4	0,84
0512	Утилізація відходів	565,2	520,7	689,9	1 486,4	2 274,1	3 061,2	5,42
0513	Ліквідація іншого забруднення навколишнього середовища	1 910,0	2 343,2	2 794,1	1 943,2	2 193,2	1 923,3	1,01

1	2	3	4	5	6	7	8	9
0520	Збереження природно-заповідного фонду	113,4	259,3	428,3	459,2	554,1	614,5	5,42
0530	Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері охорони навколишнього середовища	81,3	84,8	104,3	130,4	197,5	167,5	2,06
0540	Інша діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища	1 039,8	676,8	1 351,9	2 472,2	2 646,1	1 766,6	1,70

Джерело: складено авторами за даними [11].

Як бачимо, в цілому протягом 2015-2020 років видатки зведеного бюджету на охорону навколишнього природного середовища збільшилися на 3 526,94 млн грн (63,8 %), проте, порівняно з 2019 роком у 2020 вони зменшилися на 674,49 млн грн (-6,93 %). Їх питома вага у всіх бюджетних видатках є дуже низькою і кожного року складає менше 1 %. Крім того, впродовж аналізованого періоду частка видатків на довкілля в Україні суттєво зменшилась (-0,25 %).

Як свідчать наведені дані (табл. 1), загальні витрати на охорону навколишнього природного середовища за рахунок коштів зведеного бюджету України збільшилися на 3 526,9 млн грн., або на 63,78 %. В той же час, протягом досліджуваного періоду видатки бюджету на охорону та раціональне використання природних ресурсів зменшуються як по абсолютній (-296,5 млн грн), так і по відносній величині (-16,1 %), що є негативною тенденцією.

Таблиця 2

Структура видатків зведеного бюджету України на охорону навколишнього природного середовища за функціональною класифікацією впродовж 2015-2020 років, %

Показники	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Темп росту
Охорона навколишнього природного середовища	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	1,0
Запобігання та ліквідація забруднення навколишнього природного середовища	77,7	83,7	74,4	62,9	65,1	71,9	0,9
Охорона та раціональне використання природних ресурсів	32,9	37,9	27,0	21,2	19,2	16,8	0,5
Утилізація відходів	10,2	8,3	9,4	18,0	23,4	33,8	3,3
Ліквідація іншого забруднення навколишнього природного середовища	34,5	37,5	38,0	23,6	22,5	21,2	0,6
Збереження природно-заповідного фонду	2,1	4,1	5,8	5,6	5,7	6,8	3,3
Фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері охорони навколишнього середовища	1,5	1,4	1,4	1,6	2,0	1,8	1,3
Інша діяльність у сфері охорони навколишнього природного середовища	18,8	10,8	18,4	30,0	27,2	19,5	1,0

Джерело: складено та розраховано за даними [11].

У 2020 році із загальної суми бюджетних витратків на довкілля найбільше коштів було направлено на запобігання та ліквідацію забруднення навколишнього природного середовища (понад 70 %) та утилізацію відходів (33,8 %). В структурі екологічних витратків найменше бюджетних коштів спрямовано на фундаментальні та прикладні

дослідження і розробки у сфері охорони навколишнього природного середовища (в межах 1,4 % – 2 %), а також на збереження природно-заповідного фонду (2,1 % – 6,8 %).

Проаналізуємо витатки зведеного бюджету на охорону навколишнього природного середовища в Україні за планом і за фактом в динаміці (рис. 4).

Рис. 4. Динаміка всіх фактичних та запланованих витатків бюджету на охорону навколишнього середовища в Україні за 2015-2020 рр., млн грн

Джерело: складено авторами за даними [11].

Виявлено, що негативним явищем є хронічне недовиконання запланованих у бюджеті показників, унаслідок чого відбувається суттєве недофінансування природоохоронних та інших заходів екологічного напрямку. У цілому протягом останніх шести років відсоток виконання запланованих витатків бюджету на охорону навколишнього природного середовища коливався від 75,8 % до 80,0 %.

Розглянемо обсяги та структуру витатків на цю сферу в Україні в розрізі державного та місцевих бюджетів упродовж 2015-2020 років (табл. 3, рис. 5).

За останні роки витатки, спрямовані на охорону навколишнього середовища, з державного та місцевих бюджетів збільшились на 2 583,8 млн грн (63,75 %) та 943,1 млн грн (63,86 %) відповідно. Слід відмітити, що стан фінансування охорони навколишнього середовища в Україні є доволі низьким, особливо з місцевих бюджетів.

Таблиця 3

Обсяги витатків бюджету на охорону навколишнього природного середовища за 2015-2020 рр., млн грн

Роки	Державний бюджет		Місцеві бюджети	
	план	факт	план	факт
2015	4 705,66	4 052,97	2 454,84	1 476,72
2016	5 353,33	4 771,62	2 759,69	1 483,80
2017	5 247,51	4 739,95	4 445,49	2 609,31
2018	6 137,12	5 241,20	4 705,86	3 000,86
2019	7 747,97	6 317,59	4 973,20	3 413,53
2020	7 556,12	6 636,85	3 767,05	2 419,79

Джерело: сформовано авторами за даними [11].

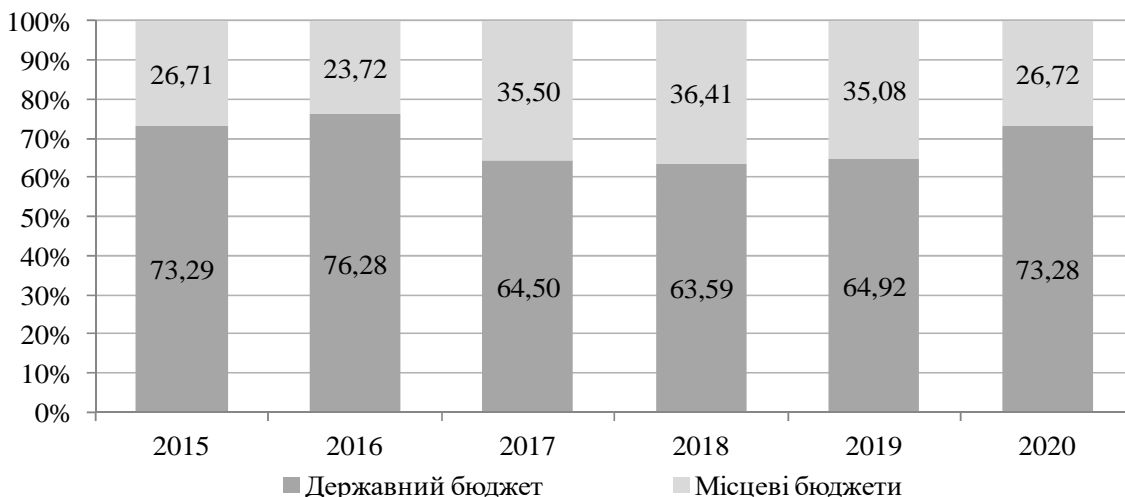

Рис. 5. Структура всіх фактичних видатків на охорону навколишнього природного середовища в Україні протягом 2015-2020 рр., %

Джерело: складено авторами за даними [11].

Видатки місцевих бюджетів на природоохоронну діяльність в Україні, починаючи з 2018 року, як по абсолютній величині, так і по відносній, суттєво зменшилися (9,69%), що в умовах бюджетної децентралізації є негативною тенденцією.

Розглянемо більш детально рівень фінансування бюджетних програм з охорони навколишнього середовища (рис. 6).

Рис. 6. Виконання державних програм охорони навколишнього природного середовища в Україні протягом 2015-2020 рр., %

Джерело: складено авторами за даними [11].

Виявлено, що рівень виконання бюджетних програм як з місцевих бюджетів, так і з державного бюджету є низьким. Невиконання планових показників спричинено недостатністю наповнення джерел бюджетного фінансування, низькими сумами штрафів за порушення у сфері природокористування, недосконалістю чинного порядку планування, надходження та розподілу екологічного податку (одного із основних джерел фінансування відповідних видатків) між загальним і спеціальним фондами бюджету, між державним і місцевими бюджетами, а також недосконалим бюджетним

плануванням стосовно пріоритетності та обґрунтованості вибору об'єктів фінансування.

Висновки. Результати проведеного дослідження свідчать, що фінансове забезпечення охорони навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів в Україні перебуває на низькому рівні, обсяги бюджетного фінансування природоохоронних заходів є недостатніми, а планові показники бюджетних програм не виконуються.

Для підвищення ефективності формування та використання бюджетних коштів на природоохоронну діяльність необхідно:

- забезпечити достатній обсяг бюджетного фінансування природоохоронних заходів за рахунок пошуку реальних додаткових джерел фінансування, наприклад, збільшення сум штрафних санкцій за порушення в цій галузі, що спонукатиме підприємства дотримуватись вимог природоохоронного законодавства та сприятиме впровадженню більш чистого виробництва, технологій ресурсо- та енергозбереження;
- вдосконалити порядок бюджетного прогнозування та планування виділення коштів на екологічні заходи;

– забезпечити якісний контроль за своєчасністю надходження бюджетних коштів, спрямовувати кошти за цільовим призначенням в більш пріоритетні напрями розвитку сфери охорони навколишнього природного середовища;

– забезпечити цільове та ефективне використання коштів, що надходять для здійснення природоохоронних заходів.

Реалізація цих та інших напрямів сприятиме вдосконаленню бюджетного фінансування охорони навколишнього природного середовища. Ефективна бюджетна політика держави у природоохоронній сфері надасть змогу вирішувати нагальні проблеми в цій галузі, а в подальшому – досягти реалізації екологічної складової Цілей сталого розвитку, а також екологічної безпеки в цілому.

4 Список використаних джерел

1. Веклич О. О. Перші підсумки фінансово-бюджетної децентралізації екологічного оподаткування. *Економіка України*. 2016. № 3. С. 60-74.
2. Веклич О. О. Сучасні тенденції фінансового забезпечення природо-охоронної діяльності в Україні. *Фінанси України*. 2009. № 11. С. 20-34.
3. Войцеховська А., Норенко К., Тестов П. Чисте довкілля – здорове майбутнє: нова політика використання коштів спеціальних фондів охорони навколишнього природного середовища: Аналітичний документ. Київ, 2018.
4. Воляк Л. Р. Обліково-аналітичне забезпечення управління нарощенням асиміляційних можливостей відтворення природно-ресурсного потенціалу. *Облік і фінанси*. 2015. № 3(69). С. 14-19.
5. Глухова В. І. Екологічний фонд як джерело державного фінансового забезпечення охорони природи. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. № 22/2. Дніпропетровськ: ПДАБА. 2009. С. 251-257.
6. Гордей О. Д., Биховченко В. П., Суханова А. В., Новицька О. В. Державні цільові фонди: навч. посіб. Ірпінь, 2018. С. 290.
7. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 01.01.2020 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
8. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 26.06.1991 р. № 1268-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
9. Конєва І. І. Державна фінансова підтримка природоохоронної діяльності в Україні. *Регіональна економіка та управління*. 2020. № 1 (27). С. 119-123.
10. Мартинюк І. В. Оцінка економічного стану України з урахуванням екологічного фактору. *Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції: науково-практичний журнал*. Сімферополь: Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, 2014. №1 (26). С. 112-117.
11. Офіційний веб-сайт Державної служби Казначейства. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
12. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. URL: https://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/Agenda2030_UA.pdf
14. Реформування сфери екологічних фінансів: концепція від Професійної асоціації екологів України. 13.10.2020 р. URL: <https://ecolog-ua.com/news/reformuvannya-sfery-ekologichnyh-finsiv-koncepciya-vid-profesijnoi-asociaciyi-ekologiv>

4 References

1. Veklych, O. O. (2016). Pershi pidsumky finansovo-byudzhetnoyi detsentralizatsiyi ekolohichnoho opodatkuvannya [The first results of financial and budgetary decentralization of environmental taxation]. *Ekonomika Ukrayiny*, (3), 60-74.
2. Veklych, O. O. (2009). Suchasni tendentsiyi finansovoho zabezpechennya pryrodo-okhoronnoyi diyalnosti v Ukrayini [Modern tendencies of financial provision of nature protection activity in Ukraine]. *Finansy Ukrayiny*, (11), 20-34.
3. Voytsekhovska, A., Norenko, K., Tyestov, P. (2018). Chyste dovkillya – zdorove maybutnye: nova polityka vykorystannya koshtiv spetsialnykh fondiv okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha [Clean environment – a healthy future: a new policy for the use of special funds for environmental protection]. Kyiv.
4. Voliak, L. R. (2015). Oblikovo-analytychne zabezpechennia upravlinnia naroshchenniam asymiliatsiinykh mozhlyvostei vidtvorennia pryrodno-resursnoho potentsialu [Accounting and Analytical Maintenance of

- Management by Building Assimilating Opportunities for Reproduction of Natural-Resource Potential]. *Oblik i finansy*, 3(69), 14-19.
5. Hlukhova, V. I. (2009). Ekologichnyy fond yak dzherelo derzhavnogo finansovoho zabezpechennya okhorony pryrody [Ecological fund as a source of public financial support for nature protection]. *Ekonomichnyy prostrir*, (22/2), 251-257.
 6. Hordey, O. D., Bykhovchenko, V. P., Sukhanova, A. V., Novytska, O. V. (2018). Derzhavni tsilovi fondy [State trust funds]. Irpin.
 7. Verkhovna Rada Ukrainy. (2020). Pro Osnovni zasady (stratehiyu) derzhavnoyi ekologichnoyi polityky Ukrainy na period do 2030 roku: Zakon Ukrainy [About Basic Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the period up to 2030: Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
 8. Verkhovna Rada Ukrainy. (1991). Pro okhoronu navkolyshnoho pryrodnoho seredovyscha: Zakon Ukrainy [About Environmental Protection: Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
 9. Konyeva, I. I. (2020). Derzhavna finansova pidtrymka pryrodookhoronnoyi diyalnosti v Ukraini [State financial support of environmental activities in Ukraine]. *Rehionalna ekonomika ta upravlinnya*, 1(27), 119-123.
 10. Martynyuk, I. V. (2014). Otsinka ekonomichnoho stanu Ukrainy z urakhuvannyam ekologichnoho faktoru [Assessment of the economic condition of Ukraine taking into account the environmental factor]. *Naukovyy visnyk: finansy, banky, investytsiyi*, 1(26), 112-117.
 11. Official website of the State Treasury Service of Ukraine. Retrieved from <https://www.treasury.gov.ua>
 12. Official website of the State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/>
 13. Peretvorennya nashoho svitu: Poryadok dennyy u sferi staloho rozvytku do 2030 roku [Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development]. Retrieved from <https://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/Agenda2030-UA.pdf>
 14. Reformuvannya sfery ekologichnykh finansiv: kontseptsiya vid Profesiynoyi asotsiatsiyi ekologiv Ukrainy [Reforming the field of environmental finance: a concept from the Professional Association of Environmentalists of Ukraine]. Retrieved from <https://ecolog-ua.com/news/reformuvannya-sfery-ekologichnyh-finansiv-koncepciya-vid-profesiynoyi-asociaciyi-ekologi>